

Onderzoekers: Bram Constandt & Annick Willem
Universiteit Gent
Contact & Info: bram.constandt@ugent.be

1. Achtergrond

De Olympische Spelen van Tokyo 2020 werden door de coronapandemie met één jaar uitgesteld naar 2021. Hoewel dit uitstel historisch gezien uitzonderlijk is, is dit niet de eerste Olympiade die geconfronteerd wordt met een pandemie. De Olympische Spelen van 1920 in Antwerpen werden namelijk georganiseerd in volle wederopbouw na WO I en niet lang na de laatste golf van de Spaanse Griep. Die Antwerpse Olympiade stond volop in het teken van de omgang met recent verlies en hield de Olympische Beweging in leven na acht jaar zonder Olympische Spelen. Deze studie wil de aandacht vestigen op het belang van deze Antwerpse Olympiade, daarbij focussend op wat de Olympiade van Tokyo kan betekenen om onze samenleving te helpen omgaan met het leed ten gevolge van COVID-19.

2. Belangrijkste resultaten

De moderne Olympische Beweging werd in het verleden reeds veelvuldig geconfronteerd met zowel interne als externe crises. Zo vonden er om evidente redenen geen Olympische Spelen plaats tijdens WO I. In april 1919, kort na de Wapenstilstand en tijdens de laatste golven van de Spaanse Griep, werden de Spelen van 1920 toegewezen aan Antwerpen als eerbetoon voor de geleden verliezen van *'Brave Little Belgium'*. Hoewel zowel de samenleving als de Olympische Beweging van vandaag erg verschillend zijn van die van een eeuw geleden, kan een blik op de symbolische rol en erfenis van de Antwerpse Olympiade van grote hedendaagse relevantie zijn.

Die Antwerpse Olympiade hielp de wereld om te gaan met de recente trauma's van WO I en de Spaanse Griep. De volledige Antwerpse Olympiade, gaande van de openingsceremonie, over de sportwedstrijden, tot de speeches en de slotceremonie stonden bol van symbolieken focussend op herstel en vrede. Nieuwe Olympische symbolen werden gelanceerd, waaronder het vrijlaten van duiven als uiting van pacifisme en de Olympische vlag als symbool voor de vereniging van alle landen van de vijf continenten. Ook Tokyo 2020 ontwikkelt best sterke symbolieken die de door COVID-19 geleden verliezen helpen verwerken. Dat zou de Olympische Beweging ook helpen om haar sociale relevantie te benadrukken in tijden waarin het kritiek krijgt over o.a. de sterke commercialisering, een gebrek aan duurzaamheid en de beperkte inspraak van atleten. Tevens hielp de Antwerpse Olympiade de Olympische Beweging aan een doorstart na een moeilijke periode. Hervormingen, meer inclusie (o.a. naar vrouwen toe), en kleinschaligheid (weinig toeschouwers) waren toen van nut en kunnen dat mogelijk ook vandaag zijn.

3. Relevantie voor de praktijk

Door grote weerbaarheid te tonen en de gezondheid en stem van de atleten centraal te stellen in een kleinschaligere editie kunnen de Olympische Spelen van Tokyo de Olympische Beweging een nieuw elan van internationale relevantie geven. Teruggrijpen naar de erfenis en lessen van Antwerpen 1920, met een focus op herstel en internationale eenheid, kan daarnaast helpen om troost en verstrooiing te bieden.